

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

22 грудня 2017 року

м. Київ

№ 141

Про затвердження Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України

Відповідно до статей 6, 7, 15, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66, 67 та 70 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою сприяння фінансовій стабільності, у тому числі стабільності банківської системи України, додержання стійких темпів економічного зростання та захисту інтересів кредиторів і вкладників банків Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України (далі – Положення), що додається.

2. Здійснювати оцінку стійкості банків і банківської системи України щороку станом на 01 січня року, наступного за звітним, починаючи з 01 січня 2018 року.

3. Департаменту методології (Іваненко Н. В.) після офіційного опублікування довести інформацію про прийняття цієї постанови до відома банків України та аудиторських фірм, що включені до Реєстру аудиторських фірм відповідно до Положення про порядок ведення Реєстру аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 листопада 2011 року № 410, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2011 року за № 1466/20204 (зі змінами).

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Рожкову К. В.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

В. о. Голови
Інд.22

Я. В. Смолій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
22 грудня 2017 року № 141

Положення про здійснення оцінки стійкості банків і
банківської системи України

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, Положення про порядок подання банками до Національного банку України звіту аудитора за результатами щорічної перевірки фінансової звітності, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 09 вересня 2003 року № 389, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 вересня 2003 року за № 871/8292 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 21 вересня 2011 року № 341) (зі змінами) (далі – Положення № 389), інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк).

2. Це Положення визначає порядок здійснення Національним банком оцінки якості активних банківських операцій (далі – активи), достатності (адекватності) регулятивного капіталу, достатності основного капіталу (разом далі – достатність капіталу) з метою сприяння фінансовій стабільності, у тому числі стабільності банківської системи України шляхом оцінки стійкості банків і банківської системи України до несприятливих змін в макроекономічному середовищі.

3. Підходи, визначені цим Положенням, ґрунтуються на положеннях Директиви 2013/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про доступ до діяльності кредитних організацій та пруденційний нагляд за діяльністю кредитних організацій та інвестиційних компаній, що вносить зміни до Директиви 2002/87/ЄС та скасовує Директиви 2006/48/ЄС і 2006/49/ЄС; настановах Європейського банківського органу щодо єдиних процедур та методологій процесу наглядової перевірки та оцінки (SREP) (EBA/GL/2014/13, 19 December 2014).

4. Терміни, що використовуються в цьому Положенні, уживаються в таких значеннях:

1) аудитор – аудиторська фірма, що включена до Реєстру аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків відповідно до Положення про порядок ведення Реєстру аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 листопада 2011 року № 410, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2011 року за № 1466/ 20204 (зі змінами);

2) аудиторський звіт – звіт аудитора, що подається до Національного банку згідно з вимогами Положення № 389;

3) базовий макроекономічний сценарій – комплексний прогноз визначених Національним банком макроекономічних показників на визначений період у майбутньому за найбільш очікуваного розвитку подій, який використовується для здійснення стрес-тестування банків;

4) величина непокритого кредитного ризику – перевищення величини кредитного ризику над розміром резервів за МСФЗ, визначене згідно з вимогами Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року № 368, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2001 року за № 841/6032 (зі змінами) (далі – Інструкція № 368);

5) Звіт аудитора про результати оцінки якості активів банку – частина окремого розділу звіту аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, складена згідно з вимогами розпорядчого акта Національного банку, яким установлено порядок оцінки стійкості банків і банківської системи України;

б) звітна дата – 01 січня року, наступного за звітним роком;

7) звітний рік – звітний період для складання банками фінансової звітності (календарний рік), яка підлягає щорічній перевірці аудитором;

8) несприятливий макроекономічний сценарій – комплексний прогноз визначених Національним банком макроекономічних показників на визначений період у майбутньому, що враховує ймовірні макроекономічні шоки, який використовується для здійснення стрес-тестування банків;

9) оцінка стійкості банку – оцінка здатності банку забезпечити дотримання, у тому числі за настання несприятливих змін в макроекономічному середовищі, розміру нормативу достатності (адекватності)

регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) на рівні не нижче нормативних та/або граничних значень, установлених Національним банком;

10) поточний рік – рік, у якому здійснюється оцінка стійкості банку;

11) прогнозний період – трирічний період від звітної дати;

12) стрес-тестування банку – метод кількісної оцінки ймовірних змін якості балансових та позабалансових позицій банку внаслідок гіпотетичних, але ймовірних змін у визначених факторах (макроекономічних показниках) зовнішнього середовища.

Інші терміни, які вживаються в цьому Положенні, використовуються в значеннях, визначених законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

II. Етапи оцінки стійкості банку

5. Національний банк щороку станом на 01 січня року, наступного за звітним, здійснює оцінку стійкості банку на індивідуальній основі.

6. Національний банк розпорядчим актом установлює порядок оцінки стійкості банків і банківської системи України (далі – Технічне завдання) та доводить це рішення до відома банків та аудиторів.

7. Оцінка стійкості банку складається з трьох етапів:

1) перший етап – оцінка якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями;

2) другий етап – екстраполяція результатів першого етапу, оцінка достатності капіталу банку (з урахуванням екстраполяції) та визначення потреби банку в капіталі за результатами двох етапів для забезпечення стійкості;

3) третій етап – оцінка достатності капіталу банку за результатами стрес-тестування за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями та визначення потреби банку в капіталі за результатами трьох етапів для забезпечення стійкості.

8. Національний банк розпорядчим актом визначає перелік банків, які підлягають оцінці стійкості, етапи такої оцінки та доводить це рішення до відома банків.

Національний банк з урахуванням впливу банку на фінансову стабільність, у тому числі стабільність банківської системи України, має право прийняти рішення про проведення оцінки стійкості банку із застосуванням двох етапів (першого та другого) або із застосуванням трьох етапів.

9. Банк забезпечує здійснення оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями із залученням аудитора в рамках проведення щорічної аудиторської перевірки річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності банку згідно з вимогами Положення № 389.

10. Оцінка якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями здійснюються під час першого етапу оцінки стійкості банку згідно з вимогами Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 (зі змінами) (далі – Положення № 351), і Технічного завдання.

11. Банк подає до Національного банку Звіт аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями в складі звіту незалежного аудитора згідно з вимогами Положення № 389.

Національний банк установлює вимоги до формату Звіту аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями в Технічному завданні.

12. Національний банк має право надіслати банку/аудитору вимогу щодо подання Національному банку інформації, пояснень і робочих документів аудитора з окремих питань проведення перевірки на паперових та/або електронних носіях.

Банк/аудитор зобов'язаний надати Національному банку інформацію, пояснення банку/аудитора, а також робочі документи аудитора протягом п'яти робочих днів із дня отримання звернення від Національного банку, якщо у зверненні не встановлений інший строк.

13. Національний банк з метою контролю за дотриманням банком/аудитором вимог Технічного завдання та перевірки висновків аудитора, наведених у Звіті аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, має право провести позапланову інспекційну перевірку банку.

14. Національний банк у разі виявлення фактів недотримання банком/аудитором вимог Технічного завдання має право:

1) вимагати від банку доопрацювання звіту залученим банком аудитором у визначений Національним банком термін або проведення банком за власний рахунок повторної оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями іншим аудитором та подання звіту у визначений Національним банком термін;

2) провести позапланову інспекційну перевірку для оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями.

15. Другий і третій етапи оцінки стійкості банку здійснює Національний банк.

16. Під час другого етапу оцінки стійкості банку Національний банк здійснює:

1) екстраполяцію результатів оцінки якості кредитів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями на інші кредитні операції банку в порядку, визначеному в Технічному завданні;

2) коригування величини непокритого кредитного ризику банку на звітну дату з урахуванням екстраполяції;

3) розрахунок розміру основного, регулятивного капіталу банку на звітну дату з урахуванням екстраполяції;

4) розрахунок значення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) на звітну дату з урахуванням екстраполяції;

5) розрахунок значення нормативу достатності основного капіталу (Н3) на звітну дату з урахуванням екстраполяції;

6) визначає потребу банку в капіталі для забезпечення дотримання банком розміру нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) на рівні не нижче нормативних значень, установлених Національним банком.

Основний капітал, регулятивний капітал, норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та норматив достатності основного капіталу (Н3) розраховуються відповідно до вимог Інструкції № 368, інших актів Національного банку, що визначають методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків.

17. Національний банк здійснює стрес-тестування банку на підставі даних бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності банку та інших даних банку з урахуванням коригувань, здійснених за результатами першого та

другого етапів оцінки стійкості банку, макроекономічних сценаріїв Національного банку з використанням розробленої Національним банком моделі.

18. Національний банк під час третього етапу оцінки стійкості банку:

1) проводить стрес-тестування банку за базовим і несприятливим макроекономічними сценаріями;

2) визначає прогностні показники фінансової звітності банку [Звіту про фінансовий стан (Баланс) та Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)] протягом прогностного періоду за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями, ґрунтуючись на припущенні про статичний баланс банку;

3) визначає прогностний рівень кредитного ризику за активними банківськими операціями та прогностну величину непокритого кредитного ризику;

4) визначає розмір регулятивного та основного капіталу банку, рівень їх достатності (адекватності) протягом прогностного періоду за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями;

5) визначає потребу банку в капіталі для забезпечення дотримання банком розміру нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) на рівні не нижче нормативних та/або граничних значень, установлених Національним банком, у тому числі за настання несприятливих змін у макроекономічному середовищі.

19. Національний банк залежно від зміни тенденцій показників і ризиків діяльності банківської системи України, а також макроекономічних показників, має право переглядати Технічне завдання, актуалізувати моделі стрес-тестування, граничні значення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), нормативу достатності основного капіталу (Н3), макроекономічні сценарії та порядок їх використання Національним банком під час проведення стрес-тестування банків і доводить це рішення до відома банків та аудиторів.

III. Результати оцінки стійкості банку

20. Національний банк за результатами оцінки стійкості банку визначає потребу (нестачу) банку в капіталі, необхідному для дотримання банком значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та/або нормативу достатності основного капіталу (Н3) у розмірі, установленому Інструкцією № 368.

21. Національний банк визначає потребу (нестачу) в капіталі:

1) банку, щодо якого Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням двох етапів (першого та другого), – на підставі даних Звіту аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями з урахуванням екстраполяції результатів першого етапу на весь кредитний портфель банку;

2) банку, щодо якого Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням усіх трьох етапів, – на підставі даних Звіту аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями з урахуванням екстраполяції результатів за другим етапом та результатів стрес-тестування за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями.

22. Результати оцінки стійкості банку оформляються у вигляді Звіту про результати оцінки стійкості банку, формат якого визначається в Технічному завданні.

23. Результати, зазначені у Звіті аудитора про результати оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення/Звіті про результати оцінки стійкості банку, не змінюють даних фінансової звітності банку станом на 01 січня поточного року.

Банк ураховує висновки аудитора за результатами оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення, якщо виявлені недоліки (наприклад, неправильний розрахунок величини кредитного ризику та/або непокритого кредитного ризику) залишаються актуальними для його діяльності у звітному періоді, у якому здійснюється така оцінка.

Банк, щодо якого за результатами оцінки якості активів та прийнятності забезпечення виявлені недоліки, до 01 серпня поточного року проводить перегляд оцінки розміру кредитного ризику за усіма кредитами згідно з вимогами Положення № 351 і відображає результати такого перегляду в статистичній звітності.

Банк з урахуванням результатів оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення переглядає та за необхідності доопрацьовує внутрішньобанківські положення, включаючи методики та процедури, вимоги щодо розроблення яких установлені Положенням № 351.

24. Правління Національного банку розглядає та затверджує результати оцінки стійкості банків і банківської системи України.

25. Національний банк надсилає банкам, щодо яких за результатами оцінки стійкості визначено потребу (нестачу) в капіталі, вимогу про складання

програми капіталізації та/або розроблення заходів для підтримки або відновлення рівня достатності капіталу:

1) банкам, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням двох етапів (першого та другого), – до 10 липня поточного року;

2) банкам, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням трьох етапів, – до 10 серпня поточного року.

26. Банки, що отримали вимогу Національного банку, зазначену в пункті 25 розділу III цього Положення, подають до Національного банку програму капіталізації, складену згідно з вимогами, установленими в додатку до цього Положення, у такі строки:

1) банки, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням двох етапів, – до 15 серпня поточного року;

2) банки, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням трьох етапів, – до 15 вересня поточного року.

27. Банк, щодо якого згідно з рішенням Національного банку оцінка стійкості проводилась із застосуванням двох етапів, складає програму капіталізації виходячи із суми потреби (нестачі) в капіталі, необхідної для забезпечення дотримання банком значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та/або нормативу достатності основного капіталу (Н3) у розмірі, установленому Інструкцією № 368, з урахуванням результатів оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, екстраполяції цих результатів.

28. Банк, щодо якого згідно з рішенням Національного банку оцінка стійкості проводилась із застосуванням трьох етапів, складає програму капіталізації та/або план заходів для підтримки або відновлення рівня достатності капіталу.

Банк складає програму капіталізації виходячи з максимальної із сум:

1) суми потреби (нестачі) в капіталі, необхідної для забезпечення дотримання банком значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та/або нормативу достатності основного капіталу (Н3) у розмірі, установленому Інструкцією № 368, яка визначена за результатами оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями та екстраполяції цих результатів;

2) максимальної із сум потреби (нестачі) в капіталі, які визначені за базовим та/або несприятливим макроекономічними сценаріями за кожним з років прогнозного періоду для забезпечення дотримання встановлених Національним банком граничних значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та/або нормативу достатності основного капіталу (Н3).

Банк складає план заходів для підтримки або відновлення рівня капіталу виходячи з максимальної із сум потреби (нестачі) в капіталі, необхідних для забезпечення дотримання банком значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та/або нормативу достатності основного капіталу (Н3) у розмірі, що визначається як різниця між визначеними Інструкцією № 368 нормативними значеннями цих нормативів та встановленими Національним банком їх граничними значеннями за базовим та/або несприятливим макроекономічними сценаріями, визначеними за кожним з років прогнозного періоду.

Банк розробляє заходи для підтримки або відновлення рівня достатності капіталу згідно з вимогами Національного банку.

29. Банк, щодо якого Національний банк за результатами оцінки стійкості визначив потребу (нестачу) в капіталі, забезпечує її покриття шляхом виконання програми капіталізації до 31 грудня поточного року.

30. Банки, які здійснюють свою діяльність згідно з планами фінансового оздоровлення/планами заходів, письмовими угодами, укладеними з Національним банком, що передбачають заходи стосовно капіталізації, подають програму капіталізації в установленій (відповідно) підпунктами 1 та 2 пункту 26 цього Положення строк та за потреби оновлюють діючі плани/угоди.

31. Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем розглядає результати оцінки стійкості банків, подані банками програми капіталізації та плани заходів для підтримки або відновлення рівня достатності капіталу.

32. Правління Національного банку приймає рішення про погодження програм капіталізації банків.

33. Національний банк погоджує програму капіталізації банку за умови її відповідності встановленим вимогам до 01 листопада поточного року.

34. Банки, щодо яких за результатами стрес-тестування дотримання нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) і нормативу достатності основного капіталу (Н3) забезпечується в тому числі за рахунок прибутку поточного року та/або прогнозних періодів, дотримуються таких обмежень щодо розподілу капіталу:

1) не здійснюють/обмежують виплату дивідендів акціонерам, крім виплати дивідендів за привілейованими акціями;

2) не здійснюють/обмежують розподіл капіталу в будь-якій формі, крім спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу, формування резервного фонду, покриття збитків минулих років.

35. Національний банк має право прийняти рішення про застосування до банку заходів впливу в разі невиконання банком вимог цього Положення, у тому числі неподання банком у встановлений у пункті 25 розділу III цього Положення строк програми капіталізації та/або подання програми капіталізації, яка не відповідає вимогам додатка до цього Положення.

IV. Опублікування результатів оцінки стійкості банків і банківської системи України

36. Національний банк опубліковує результати оцінки стійкості банків (у розрізі банків) і банківської системи України до 31 грудня поточного року.

37. Національний банк опубліковує результати впливу на потребу банків в капіталі заходів, реалізованих банками після звітної дати.

38. Результати оцінки стійкості банків опубліковуються за форматом, визначеним Національним банком.

Директор Департаменту методології

Н. В. Іваненко

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови

Національного банку України

_____ К. В. Рожкова

(підпис)

_____ 2017 року

(дата)

Додаток
до Положення про здійснення
оцінки стійкості банків і
банківської системи України
(пункт 26 розділу III)

Вимоги до складання банком програми капіталізації

I. Загальні положення

1. Банк, що отримав вимогу Національного банку, зазначену в пункті 25 розділу III Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України (далі – Положення), складає програму капіталізації, яка забезпечує дотримання банком до 31 грудня поточного року розміру нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) на рівні не нижче нормативних значень, установлених Інструкцією № 368, та/або за настання несприятливих змін в макроекономічному середовищі встановлених Національним банком граничних значень цих нормативів.

2. Банк забезпечує складання програми капіталізації з дотриманням таких принципів:

1) переваги сутності визначених банком заходів над їх формою, який, зокрема передбачає економічну доцільність та ефективність таких заходів;

2) обґрунтованості визначених банком заходів та реалістичності їх виконання, що, зокрема передбачає формування судження банку щодо:

реалістичності виконання заходів у встановлені строки та отримання економічного ефекту від їх реалізації в обсязі, визначеному програмою капіталізації, з урахуванням поточного стану економіки та ринкових умов;

спроможності банку та кожного власника істотної участі забезпечити підтримку нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) банку в обсязі, передбаченому програмою капіталізації, у тому числі з урахуванням оцінки макро- та мікроекономічних факторів, що впливають та фінансову спроможність банку та акціонерів забезпечувати таку підтримку;

3) достатності та адекватності розроблених банком заходів, реалізація яких має забезпечити дотримання банком нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3) на рівні, зазначеному в пункті 1 розділу I цього додатка.

3. Для цілей Положення судження банку – це задокументоване обґрунтоване рішення управлінського персоналу/колегіального органу, яке ґрунтується на:

1) комплексному та об'єктивному аналізі всієї інформації, що впливає на обґрунтованість, реалістичність та ефективність заходів, передбачених програмою капіталізації банку;

2) власному досвіді банку, що ґрунтується на надійних, безперервних, повних та цілісних статистичних даних, термін накопичення яких становить щонайменше три останніх роки поспіль, що передують даті складання програми капіталізації;

3) забезпеченні повної, своєчасної та об'єктивної оцінки та врахування всіх суттєвих факторів, що можуть мати вплив (особливо негативний) на дотримання банком нормативних значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3), а також установлених Національним банком граничних значень цих нормативів за настання несприятливих змін в макроекономічному середовищі.

4. Банк під час складання програми капіталізації має право враховувати фактичні події, що відбулися після звітної дати до дати подання банком програми капіталізації, зокрема:

1) здійснення реструктуризації кредитів, за якими вимагалось збільшення розміру кредитного ризику за результатами оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, шляхом оформлення додаткового забезпечення за цими кредитами.

Умови реструктуризації кредитів не передбачають погашення заборгованості за діючими кредитами за рахунок видачі нових кредитів, надання кредитів без належного забезпечення, надання кредитів клієнтам із непрозорою структурою власності, клієнтам, фінансовий стан яких не підтверджує спроможності обслуговувати кредити за ринковими умовами та/або цільове використання кредитів викликає сумніви щодо їх повернення;

2) поліпшення фінансового результату за рахунок зменшення процентних витрат у результаті конвертації субординованого боргу та/або інших процентних зобов'язань до основного капіталу;

3) інші заходи, які мали позитивний вплив на розмір регулятивного капіталу банку.

5. Банк, акціонери якого мають намір та спроможні забезпечити капіталізацію банку в розмірі, необхідному для дотримання значень нормативів Н2 і Н3, у тому числі із залученням нових інвесторів, складає програму капіталізації з урахуванням розділу II цього додатка.

6. Юридичні та фізичні особи, які бажають придбати або збільшити істотну участь у банку, повинні відповідати вимогам, установленим нормативно-правовими актами Національного банку щодо набуття істотної участі в банку.

Акціонери – власники істотної участі банку/інвестори зобов'язані подати до Національного банку гарантійні листи щодо забезпечення капіталізації банку в розмірі, передбаченому програмою капіталізації, оформлені за таким зразком:

“(зразок оформлення)”

Національний банк України,
вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601,
Україна

_____ (найменування банку)

_____ (адреса)

Гарантійний лист

1. Акціонер – власник істотної участі банку/інвестор _____ (офіційне найменування акціонера/інвестора – юридичної особи, для фізичної особи – прізвище, ім'я та по батькові) (далі – Акціонер) зобов'язується забезпечити капіталізацію _____ (найменування банку) (далі – банк) у розмірі, передбаченому Програмою капіталізації банку, який відповідає розміру потреби банку в капіталі, визначеної Національним банком України (далі – Національний банк) за результатами оцінки стійкості банку.

2. Акціонер підтверджує свої наміри забезпечити капіталізацію банку пропорційно власній частці в капіталі банку з метою дотримання значень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) і нормативу достатності основного капіталу (Н3) у розмірах та в строки, установлені Національним банком та визначені в Програмі капіталізації банку, яку/який затверджено рішенням ради банку від _____ року (протокол № __), на загальну суму _____ млн грн до 31 грудня _____ року.

3. Капіталізація банку проводитиметься:

1) шляхом збільшення статутного капіталу в розмірі _____ млн грн до 31 грудня _____ року за рахунок власних грошових коштів Акціонера;

2) іншими шляхами (зазначаються в розрізі таких шляхів).

Акціонер запевняє, що капіталізація банку не здійснюватиметься за рахунок кредитних коштів, отриманих безпосередньо в банку або іншому банку прямо або опосередковано через пов'язаних із ним осіб. Акціонер здійснюватиме капіталізацію банку за рахунок власних коштів.

Акціонер також зобов'язується забезпечити подання до Національного банку необхідних документів, які відповідають вимогам Національного банку щодо погодження статуту банку та змін до нього, набуття та/або збільшення істотної участі в банку.

4. Акціонер зобов'язується ужити всіх залежних від нього заходів для забезпечення приведення діяльності банку у відповідність до вимог банківського законодавства та нормативно-правових актів Національного банку і забезпечить виконання запланованих заходів щодо зменшення заборгованості пов'язаних із банком осіб у заплановані банком розміри та строки.

Акціонер усвідомлює свою відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань.

“ _____ ” _____ року

Для фізичних осіб:

Паспорт: серія _____ № _____,
виданий _____

Адреса проживання _____

Реєстраційний номер облікової картки
платника податків _____

Для юридичних осіб:

_____

(найменування)

Код за ЄДРПОУ

Юридична адреса: _____

Фактична адреса: _____.”

7. Національний банк уважатиме факт невиконання акціонером/інвестором взятих на себе зобов'язань ознакою того, що бездоганної ділової репутації немає. Національний банк накопичує, узагальнює та зберігає інформацію про таких осіб для подальшого використання.

8. Банк прошиває та засвідчує програму капіталізації підписами голови правління, голови ради і відбитком печатки банку.

II. Програма капіталізації банку

9. Програма капіталізації банку повинна містити план капіталізації та документи, інформацію, що підтверджують можливість реалізації запланованих заходів. План капіталізації складається за такою формою:

“(форма плану капіталізації)”

Засідання ради банку
Протокол від _____ № ____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова ради

Засідання правління банку
Протокол від _____ № ____

Голова правління

План капіталізації

(найменування банку)

(тисячі гривень, проценти)

№ з/п	Дата/період	Сума потреби (нестачі) у капіталі	Сума		Джерела збільшення РК/ОК
			регулятивного капіталу (РК)	основного капіталу (ОК)	
1	2	3	4	5	6
1	Станом на 01 січня _____ року				X
2	Зміна (збільшення/зменшення) за _____ місяць _____ року				
3	Станом на 01 _____ року				X
4	...				
n-1.	Станом на 31 грудня _____ року	0			X
n.	Усього	X	X	X	X

Продовження форми плану капіталізації

Сума збільшення		Значення нормативу		Сума РК з урахуванням збільшення капіталу	Сума ОК з урахуванням збільшення капіталу
РК	ОК	Н2	Н3		
7	8	9	10	11	12
X	X			X	X
		X	X		
X	X				
		X	X		
X	X				
		X	X	X	X

“

Пояснення щодо заповнення форми плану капіталізації.

1. План капіталізації має містити джерела, визначені банком у програмі капіталізації (підпункт 2 пункту 8 розділу II цього додатка) та прогнозні показники діяльності банку на період дії програми капіталізації.

2. Опис параметрів заповнення колонок форми:

1) колонка 2 – зазначаються дати, періоди в межах поточного року;

2) колонка 3 – зазначається сума потреби (нестачі) у капіталі, визначені відповідно до пунктів 27, 28 Положення; сума потреби (нестачі) у капіталі зменшується протягом поточного року та станом на 31 грудня поточного року дорівнює нулю;

3) колонка 6 – зазначаються джерела збільшення регулятивного та/або основного капіталу банку, у дужках зазначається балансовий рахунок, за яким обліковуватиметься джерело збільшення капіталу.

3. Опис параметрів заповнення рядків форми:

1) рядок 1 – банки, щодо яких оцінка стійкості проводиться із застосуванням двох етапів відповідно до пункту 8 Положення, зазначають дані, визначені відповідно до пункту 27 Положення; банки, щодо яких оцінка стійкості проводиться із застосуванням трьох етапів відповідно до пункту 8 Положення зазначають дані, визначені відповідно до пункту 28 Положення.

10. План капіталізації банку повинен містити:

1) прогностні розрахунки збільшення розміру регулятивного капіталу банку. Банк здійснює такі розрахунки на підставі результатів прогностних показників діяльності (можливість збільшення капіталу за рахунок внутрішніх джерел, зокрема зменшення частки вкладень у цінні папери, інвестицій в асоційовані та дочірні компанії, вкладень в інші банки на умовах субординованого боргу) та попередніх домовленостей з акціонерами/інвесторами/кредиторами (можливість збільшення капіталу за рахунок зовнішніх джерел);

2) інформацію про збільшення регулятивного капіталу за рахунок зовнішніх джерел:

збільшення розміру статутного капіталу банку;

внески за незареєстрованим статутним капіталом, зокрема за рахунок додаткових внесків акціонерів, залучення коштів інвесторів, у тому числі власників вкладів (депозитів) за їх згодою;

залучення коштів на умовах субординованого боргу;

отримання прибутку від операцій з акціонерами, зокрема в результаті отримання безповоротної фінансової допомоги, прощення боргу за наданими кредитами, депозитами, кредиторською заборгованістю, субординованим боргом або вкладеннями в боргові цінні папери власної емісії банку;

продаж власних акцій, викуплених банком в акціонерів.

Відповідно до Інструкції № 368 банк за згодою інвестора та після отримання відповідного дозволу Національного банку може достроково погасити субординований борг з метою спрямування інвестором коштів на збільшення статутного капіталу.

Банк у разі отримання під час здійснення підписки на акції повідомлення про те, що деякі інвестори відкликали свої рішення про купівлю акцій, зобов'язаний негайно повідомити про це Національний банк і внести зміни до програми капіталізації.

11. Документи, що додаються банками до плану капіталізації:

1) протоколи засідання правління, ради банку;

2) прогностні показники діяльності банку на період дії програми капіталізації на кожну звітну місячну дату протягом звітного року, а саме:

мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1);

нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2);

нормативу достатності основного капіталу (Н3);

прогностні баланси та звіти про прибутки і збитки;

3) банк, який передбачає емісію та продаж додаткових акцій, отримання прибутку від операцій з акціонерами, додає до програми капіталізації гарантійні листи від акціонерів/інвесторів щодо збільшення статутного капіталу банку та/або надання фінансової допомоги, прощення боргу, які, зокрема мають містити запевнення, що акціонери/учасники банку забезпечать капіталізацію банку в розмірі, передбаченому програмою капіталізації, який має відповідати потребі банку в капіталі, визначеній Національним банком за результатами оцінки стійкості банку, у тому числі на суму запланованого, але не отриманого прибутку в строки, установлені Національним банком та визначені в програмі капіталізації;

4) банк, який планує збільшити регулятивний капітал шляхом залучення коштів на умовах субординованого боргу, додає до програми капіталізації такі документи:

що містять інформацію про інвестора, суму та строк залучення коштів;

що характеризують стан джерела походження коштів інвестора та підтверджують можливість виконання ним своїх зобов'язань перед банком щодо розміщення коштів на умовах субординованого боргу;

5) банк, акціонери якого мають намір продати банк новим інвесторам, додає до програми капіталізації такі документи:

рішення загальних зборів учасників щодо продажу банку інвесторам (або рішення ради банку про скликання цих зборів, якщо загальні збори учасників ще не проводилися);

інформацію про нових інвесторів банку разом із документами, що характеризують їх фінансовий стан та підтверджують можливість виконання ними своїх зобов'язань перед банком. Новий інвестор, який у результаті купівлі банку набуває статусу власника істотної участі в банку, має відповідати вимогам, установленим нормативно-правовим актом Національного банку.

Банк також надає графік подання до Національного банку підтвердних документів, якщо їх немає на дату подання програми капіталізації.

Національний банк має право проводити зустрічі з потенційними інвесторами для обговорення питань, пов'язаних з унесенням коштів до капіталу банку;

6) банк у разі неможливості виконання заходів у встановлені строки подає до Національного банку документи, що містять інформацію та підтверджують його можливість скористатися додатковими джерелами збільшення регулятивного капіталу банку.

III. Критерії оцінки прийнятності програми капіталізації банку

12. Програма капіталізації банку забезпечує дотримання банком значень нормативів Н2 та Н3 у розмірах та в строки, визначені Національним банком.

13. Наявність обґрунтованих розрахунків економічного ефекту від вжиття кожного із заходів, передбачених програмою капіталізації банку.

14. Документальне підтвердження можливості реалізації запланованих заходів, зокрема:

1) задокументоване судження банку, що підтверджує дотримання банком установлених пунктом 2 розділу I додатка до цього Положення принципів складання програми капіталізації;

2) підтвердження учасниками/інвесторами банку наявності коштів для капіталізації банку, у тому числі для надання фінансової допомоги;

3) надання учасниками/інвесторами банку запевнень, що капіталізація банку не здійснюється за рахунок кредитних коштів, отриманих у цьому або іншому банку прямо або опосередковано через його пов'язаних осіб;

4) наявність додаткових джерел збільшення регулятивного капіталу банку.

IV. Контроль за виконанням банком програми капіталізації

15. Банки забезпечують виконання погодженої Національним банком програми капіталізації та подають до Національного банку детальні звіти про їх виконання станом на перше число кожного місяця протягом строку виконання програми капіталізації до 20 числа місяця, наступного за звітним, та станом на 01 січня року, наступного за поточним до 20 січня.

16. Національний банк забезпечує контроль та моніторинг за виконанням банком заходів, передбачених програмою капіталізації шляхом:

1) аналізу звіту банку про виконання програми капіталізації, інформації та документів, які підтверджують виконання запланованих заходів;

2) аналізу активних операцій, які здійснені банком після дати оцінки якості активів банку, їх класифікації та розміру кредитного ризику за ними;

3) аналізу статистичної звітності банку, що встановлена нормативно-правовими актами Національного банку;

4) проведення інспекційних перевірок, у тому числі позапланових.

17. Національний банк визначає активні операції, що підлягають аналізу/перевірці, з урахуванням розміру та характеру здійснюваних банком операцій.

18. Національний банк під час аналізу звіту банку про виконання програми капіталізації має право враховувати вжиті банком заходи, які не були передбачені в програмі капіталізації, якщо вони за результатами їх верифікації будуть визнані Національним банком прийнятними та достатніми.

19. Недосягнення банком показників в установлені програмою капіталізації строки та/або розмірах може бути підставою для розгляду Національним банком питання про застосування до банку заходів впливу.

20. Національний банк на час виконання банком програми капіталізації має право запровадити особливий режим контролю за діяльністю банку та призначити куратора із залученням фахівців Національного банку відповідно до глави 5 розділу I Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 серпня 2012 року № 346, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 вересня 2012 року за № 1590/21902 (зі змінами).